

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 4. An omnes operationes intellectus pertineant ad obiectum Logica?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

formalem illorum : ergo conceptus obiectiui formaliter vt directi tantum dicunt primario & per se directionem & secundario & in obliquo subiecta, quæ denominantur directa; ergo dicere Logicam agere de conceptibus obiectiui formaliter vt directis, tantum est dicere Logicam primario agere de directione, secundario de subiectis, quæ his subiunt. Particulam *vt* tantum cadere supra rationem formalem illius, quod afficit, communis omnium loquendi modus ostendit, & communi omnium consensu imposita est ad hanc rationem formalem significandam, quod constat ex omnibus loquutionibus, quibus hac particula vtimur; dicimus enim de subiecto albo & dulci, v. g. de saccharo, saccharum vt est album, non est dulce, quo tantum significamus albedinem non esse dulcedinem, seu non esse eandem formam, est vi cuius idem subiectum album constituitur, & vi cuius dulce redditur.

22 Obicit Hurtadus; Plura præcepta, quæ tradit Logica non possunt verificari de conceptibus formalibus, sed tantum de obiectiui; ergo Logica non tantum agit de conceptibus formalibus, sed etiam de obiectiui. Probat antecedens: Logica docet definitionem, & definitum debere conuerti, quod non potest conuenire conceptibus formalibus, qui inter se conuertuntur, & optimè quadrat conceptibus obiectiui; deinde docet genus prædicari de specie, quod de conceptibus formalibus dici nequit, sed de obiectiui: Similiter docet utramque præmissam non distingui realiter à conclusione, sed tantum ratione nostra, quod verum est in præmissis, & in conclusione obiectiui, & non in formalibus, ergo hæc & alia huiusmodi præcepta traduntur tantum de conceptibus formalibus, & non de obiectiui. Si aliquid probaret hæc ratio extorqueret Logicam agere de obiectis conceptuum formalium secundum se sumptis, & non quatenus subiunt conceptibus formalibus, quod nemo admittit; & ego sic inferri probo. Obiectum conceptus formalis definiti, & obiectum conceptus formalis definitionis, seu definitionis formalis in se independentem à formalibus conceptibus absque ullo respectu ad illos conuertuntur, seu sunt idem vt per se notum est, & vt subiunt his conceptibus formalibus distinctis non conuertuntur: ergo hoc quod definitionem, & definitum conuerti, non conuenit conceptibus obiectiui vt subiunt formalibus, sed secundum se sumptis: ergo de illis secundum se sumptis agit Logica. Obiecta illa non conuerti vt subiunt illis distinctis cognitionibus sic probo: Obiecta vt subiunt illis cognitionibus dicunt formaliter cognitiones realiter distinctas: ergo licet materialiter conuertantur, seu sint idem simplex obiectum, formaliter non conuerti dicuntur, non enim concreta, quorum formæ distinguuntur formaliter sumpta, conuerti possunt, quantumuis subiecta conuertantur, quia hæc formaliter sumpta conuerti, dicit conuerti formas, per quas constituuntur. Confirmatur: hæc propositio in omnium sententia est falsa *saccharum vt subest albedini, subest dulcedini*, quæ idem sonat cum ista *saccharum vt est album, est dulce*, & utraque dicit identitatem inter albedinem & dulcedinem: ergo similiter hæc propositio est falsa, *homo vt subest conceptui formali definitionis, seu definitio formalis, subest conceptui formali definiti*, quæ cum ista coincidit, *homo vt cognitus per definitionem formalem, est cognitus per conceptum formalem definiti*, qui non est definitio, sed conceptus confusus definiti, & utraque importat identitatem inter definitionem formalem, & conceptum, ex vi cuius definitum confusè apprehenditur, quæ in re non subsistit, & ita utraque propositio est falsa. Idem argue de identitate præmissarum cum conclusione, & generis cum speciebus, & de quibuscumque alijs.

23 Respondeo præcepta Logica immediatè tradi circa conceptus formales, quæ tantum dirigi possunt, quorum sensus hic est: Definitio & definitum debent conuerti, hoc est, conceptus formales definitionis, & conceptus formales definiti sic debent confici vt obiectum utriusque sit idem inuisibiliter sumptum: Genus prædicatur de specie: hoc est, conceptus formalis generis, & conceptus formalis speciei tales debent esse vt obiectum conceptus formalis generis verè dici possit de obiecto conceptus speciei: Præmissæ non distinguuntur realiter à conclusione, hoc est conceptus formales præmissarum, & conceptus formales conclusionis sic debent efformari, vt obiectum conceptus for-

malis conclusionis non distinguatur ab obiecto conceptuum formalium præmissarum, & sic de omnibus alijs præceptis. Sic intelliguntur præcepta cuiuscumque artis, cum enim ars architectoria dicit, ædificium debet habere hanc proportionem longitudinis, & latitudinis, præceptum hoc immediatè dirigitur ab architecto, cui immediatè non præcipitur proportio longitudinis, & latitudinis, sed id, ex quo resultat longitudo, latitudo, & harum proportio, quod est præcipi illarum actionum lapidum & lignorum ex quibus resultant longitudo, latitudo harumque proportio.

§. IV.

An omnes operationes intellectus pertineant ad obiectum Logicæ.

24 **E**st difficultas an Logica, quæ habet pro obiecto conceptus, seu intellectus operationes, versetur circa omnes operationes, apprehensionem videlicet, iudicium, & discursum; an harum aliqua ab obiecto Logicæ sit excludenda? Non desuere antiqui, qui tantum ad tertiam intellectus operationem obiectum Logicæ reducerent; neque alij, qui strictiores terminos Logicæ obiecto assignarent assentes hos demonstrationem non excedere. Iam tamen inter authores tota controuersia ad apprehensionem simplicem deducitur. De iudicio & quocumque discursu apud omnes Doctores, vno vel altero dempto, statutum est ad obiectum Logicæ pertinere. Simplicem apprehensionem ab obiecto Logicæ excludunt Nostri Conimbricenses quæstion. 3. Proem. art. 3. Hurt. disp. 1. sect. 2. §. 16. Logicam amplecti tantum proprium obiectum omnes intellectus operationes defendunt P. Suarez tom. 1. Metaphys. disp. 1. sect. 4. P. Fons. 2. Metaphys. cap. 3. quæst. 1. sect. 5. P. Rub. quæst. 6. Arriag. disp. 2. sect. 4.

25 Præmitto duplicem dari apprehensionem, quamdam simplicem, aliam compositam. Simplex apprehensio dicitur illa, in qua obiectum apprehensum apparet indiuisibiliter vt vnum, siue in se sit vnum, siue plura, sicuti apprehensio, quæ fertur in rationale, quod ex parte obiecti dicit plura, & omnia instar vnus ex vi huius apprehensionis attinguntur. Apprehensio composita est illa, in qua obiectum instar duorum apprehenditur, sicuti in hoc complexo *animal rationale*, in quo rationale apprehenditur instar distincti ab animali, etsi cum illo identificetur.

26 Præmitto similiter bifariam posse rem aliquam arte dirigi. Primò vt compositum artificiosum, quod ars suâ directione construit, quo pacto cathedra domulæ ab arte dirigitur: Secundò potest dirigi non vt opus artificiosum neque arte factum, sed vt pars operis seu vt materia quam desumit ars in constructionem operis artificiosi. Sic domificatoris ars dirigit ligna, & lapides ab alio artifice expolita, ad quorum vsum, & non ad illorum effectiorem regulas præscribit. Quod primo modo dirigitur potest esse omnino simplex & omnis compositionis expert. Ratio est facilis: opus aliquod ab arte dirigi nihil aliud est, quàm in se tale euadere, quale illud præscribit ars, seu quale cognitio dicitur esse faciendum. Sed entitas omnino simplex potest fieri ea ratione, quæ cognitio dicitur esse faciendum: ergo opus omnino simplex potest dirigi cognitione præscribente non solum illius vsum, sed illius effectiorem: sic Angelus à Deo productus procedit directus secundum ipsius effectiorem à cognitione simplicis intelligentiæ, quæ Deus cognouit Angelum possibilem indifferenter vt produceretur. Quæ posteriori modo dirigitur, etsi secundum suam entitatem simplicia vel composita esse possint, quia possum ego vt rem simplicem vel compositam ad aliam construendam, semper dirigitur directione quadam ordinatâ ad opus componendum ex illo, cuius vsum præscribitur; & ex alio adiungendo entitati, quæ vtimur tanquam materiâ, aut parte rei faciendæ. His præmissis duplici conclusione difficultatem definio.

27 Apprehensio composita potest dirigi ab intellectu in se vt fiat artificiosus, & de facto ita dirigitur, quod sic probo. Apprehensio, quæ expressè, & distinctè percipio partes metaphysicas hominis per conceptum respondentem his vocibus *animal rationale*, est faciendi instrumentum, videlicet, definitio

definitio constans genere & differentia facta iuxta regulas Logicae, quae praescribunt definitionem debere constare genere & differentia: ergo haec apprehensio potest dirigere Logicae praepcepto, quo instruitur hac ratione definitionem conficere. Confirmatur: si quis intendens hominem definire apprehenderet animal sensitivum, contra Logicae regulas definitionem exhiberet, seu potius nihil definiret: & si apprehenderet animal rationale sensitivum, definitio illa esset contra Logicae praepcepta, quia in illa superflueret ly *sensitivum*: ergo definitio fieri potest iuxta Logicae praepcepta, & contra eadem Logicae praepcepta: ergo potest praescribi Logicae praepceptis. Rem simpliciter entymemate ostendo: Logica tradit praepcepta definiendi: ergo definitio potest dirigi his praepceptis, alias superflue praepcepta ista darentur, si nihil deferuissent ad definitionem faciendam. Definitionem consistere in simplici apprehensione sic probatur: quando ego dico, *homo est animal rationale* praedico definitionem de definito: ergo definitio non est totum hoc complexum, *homo est animal rationale*, sed illud extremum, quod se tenet ex parte praedicati, videlicet *animal rationale*, quod est obiectum simplicis apprehensionis, quae regulariter praecedit hoc iudicium, ut plurimum enim aequum ego enunciem *animal rationale*, apprehendo utrumque extremum, quod postea annecto per actum iudicii, & apprehensio terminata ad hoc extremum *animal rationale* est adaequata hominis definitio, quae ex parte obiecti continet quod essentiale est homini, & hoc distincte sine confusione partium metaphysicarum attingit cum discretionem inter genus & differentiam, videlicet inter animal, ex vi cuius homo convenit cum aliis speciebus, & rationale, ex vi cuius differt a reliquis omnibus.

28 Respondet Hurtadus definitionem non pertinere ad Logicum, nisi quatenus affirmatur definitio, vel de illa aliquid affirmatur vel negatur, & tunc non est obiectum simplicis apprehensionis, sed iudicii, neque in hoc iudicio (ait Hurtadus) reperitur aliqua apprehensio, quae iudicio corresponsdeat, quia haec non est pars iudicii, ac proinde etiam si haec propositio *homo est animal rationale*, sit obiectum Logicae, nulla simplex apprehensio in hac propositione reperitur, quae Logicae dicatur obiectum. Fateor in hoc iudicio *homo est animal rationale* nullam reperiri simplicem apprehensionem, quia iudicium non componitur ex apprehensionibus ut bene docet Hurtadus. verumtamen non assentior Hurtado afferenti definitionem extra iudicium per simplicem apprehensionem, factam, ex vi cuius percipio *animal rationale*, non esse obiectum Logicae, quod sic impugno. Haec apprehensio *animal rationale* vere attingit partes Metaphysicas hominis distincte cognititas, quarum una est genus & altera est differentia, & in omnibus est conformis praepceptis definitionis, quod non habet alia apprehensio *animal sensitivum* seu *animal sensitivum rationale*: ergo haec apprehensio est iuxta regulas Logicae quod alia non habet: ergo haec apprehensio est Logicae obiectum.

29 Dices apprehensionem hanc esse iuxta Logicae praepceptum, nihilominus non esse praepceptis Logicae directam, quia independentem ab his fuit in mente excitata, & in ordine ad hanc apprehensionem perinde se habent praepcepta Logicae, ac si non essent. Adde consequenter, quod ait Hurtadus, praepcepta Logica non esse de definitione faciendae extra iudicium, quia frustra traderentur praepcepta, de illo quod vi praepceptorum fieri nequit, sed de definitione inclusa in iudicio, quo quis dicit, *homo est animal rationale*, aliunde huiusmodi.

30 Tota rei difficultas in huius solutionis doctrina vertitur, nullus enim negare poterit apprehensionem respondentem his vocibus *animal rationale* definitionem continere, in qua nullus scrupulosus Dialecticus vitium deprehenderet, & ita non ex alio capite poterit ab obiecto Logicae extrahi, nisi ex eo quod independentem fiat a praepceptis omnibus Dialecticis, & ita illius relictum non a Logica acquisita procedat. Quod si intellectus possit aliquo praepcepto dirigi ad hanc apprehensionem eliciendam, ipsam intra obiectum Logicae contineri extra dubium erit. Sentio inhaerens doctrinae traditae, rectitudinem huius apprehensionis, seu ipsam apprehensionem, a qua rectitudo non distinguitur optime fieri posse dependentem a praepceptis Logicis quibus intellectus instruitur. Probat hoc nonnulli ex eo quod postquam intellectus apprehendit animal, & apprehendit rationale, & apprehendit inanimabile,

& apprehendit mortale, & alias huiusmodi differentias, potest praepceptis Logicae instructus coniungere apprehensionem animalis cum apprehensione rationalis, & quandam complexam apprehensionem componere, ex vi cuius hominem definiat, quod forsitan non ita faceret si praepceptis Logicae non esset instructus, sed his destitutus coniungeret cum apprehensione animalis aliam aliasve apprehensiones, quibus vitiosam redderet definitionem. Hac ratione defendunt simplicem apprehensionem dirigi praepceptis Logicae non tanquam opus artificiosum, sed tanquam materiam ex qua fit artificiosum opus; sicuti diriguntur ligna & lapides in constructione domus. Doctrina haec non omnino placet, quia apprehensio composita non componitur ex duplici simplici apprehensione, sicuti neque iudicium ex duplici apprehensione, quod probabo. Controu. 6. de anima, Punct. 2. ergo intellectus non potest coniungere apprehensionem simplicem animalis, & apprehensionem simplicem rationalis ad construendam hanc complexam apprehensionem *animal rationale*: ergo praepcepta Logicae non possunt intellectum instruere ad hanc apprehensionem eliciendam.

31 His tamen non obstantibus censeo praepcepta Logicae intellectum dirigere ad apprehensionem compositam faciendam ex pluribus simplicibus, non quia intellectus simplices apprehensiones in se vniant, sed quia ex obiectis apprehensis distinctis apprehensionibus simplicibus vniam compositam conficiat amplectentem obiecta vtriusque simplicis. Exempli gratia, apprehendit intellectus *animal*, & apprehendit intellectus *rationalis*, & hoc absque vllis Logicae praepceptis, vel saltem absque praepceptis, quae versantur circa definitionem; his habitis apprehensionibus dicit Logica: annecte obiecta harum duarum apprehensionum alia apprehensione, quae indiuisibiliter utrumque attingat obiectum, quo facto optimam hominis definitionem contrues constantem in genere, & differentia: postea voluntas hac cognitione praeventa imperat intellectui apprehensionem illam, quam conficit intellectus imperatus volitione directiva Logicae praepcepto seu cognitione praescribente quomodo sit faciendae definitio. Itaque apprehensio animalis, & apprehensio rationalis, per apprehensiones distinctas, imperat voluntas praeventa cognitione praescribente, definitionem faciendam esse per apprehensionem complexam indiuisibiliter ad utrumque obiectum terminatam, quam apprehensionem elicit intellectus, quae est praxis actus Logicae illiusque obiectum.

32 Ex his inferes apprehensionem animalis, & apprehensionem rationalis extrinsecè tantum posse dirigi ut materiam, ex qua fiat definitio, quae non fit ex ipsis apprehensionibus, quia, ut dicebam, apprehensio composita ex simplicibus non componitur, sed tantum ex obiectis, ad quae simplices apprehensiones terminantur.

33 Procedit modo difficultas an simplex apprehensio possit in se dirigi, ut opus artificiosum, quae tota deuoluitur ad inquirendum, an apprehensio, qua conficio genus, vel speciem, siue per praecisionem ex parte actus, siue ex parte obiecti possit a voluntatis imperio dependere. Quia certum est apprehensionem, qua cognosco animal abstractum a suis inferioribus, & apprehensionem, qua apprehendo rationale abstractum a suis inferioribus & praecisum ab animali constituere verum genus, & veram differentiam, ita ut nullum vitium contra Logicae praepcepta in his apprehensionibus possit reperiri. Censent nonnulli has simplices apprehensiones non posse imperari, quia si intellectus sufficientem habet speciem ad illas, necessariò eliciuntur; sin minus, nullo imperio intercedente elici poterunt. Non assentior huic rationi, quia non omnes species quae sunt in intellectu sufficientes ad aliquem actum, semper intellectum ad illum eliciendum determinant, sed illum constituunt potentem elicere actum, si determinetur a voluntate ad talem actum eliciendum, ut in omni probabili iudicio certum est. Affirmo ergo postquam quis cognouit hominem & equum cum aliquibus operationibus similibus & aliis dissimilibus, & ex praepceptis Logicae cognouit rationem genericam abstractam ab speciebus distinctis habentibus similes operationes, quarum principium confusè cognitum dicitur genus, posse voluntatem imperare intellectui, ut abstrahat principium aliquod commune illarum operationum similium, quod dicetur genus illarum specierum, ex vi cuius imperij intellectus apprehendet principium illarum operationum.

tionum, videlicet animal, quod est propriè genus constitutum formaliter per illam cognitionem, si cognitio pertinet ad rationem formalem generis; vel quasi efficienter, si cognitio non pertinet ad rationem formalem generis, sed illam fingit, &c. Voluntatem posse huiusmodi abstractionem factam per simplicem apprehensionem, mihi suadeo ex eo quod scimus intellectum subijci voluntati in omnibus actibus, quorum habet principium sufficiens, & non ad illos necessariò determinans, quod habere respectu harum apprehensionum experientia ipsa suadet. Secundo quia scimus intellectum in pluribus actibus voluntati obedire, & nulla est ratio, quæ huiusmodi apprehensionem ab illius eximat imperio. Tertiò quia ipsa experientia compertum est nos pro nostræ voluntatis libertate modò apprehendere rationem animalis præcisam, modo rationem rationalis, & alia huiusmodi prædicata vniuersalia.

34

Obiicies: quando voluntas imperat hanc apprehensionem, ex vi cuius constituitur vel efficitur vniuersale; iam intellectus cognoscit illam apprehensionem: ergo cognoscit illius obiectum per eandem cognitionem, quæ apprehensionem cognouit: ergo iam habet apprehensionem de illo obiecto, cuius apprehensionem imperat; ergo iam supponitur factum genus, aliudve vniuersale ad quod faciendum imperatur apprehensio. Confirmatur: eo ipso quod voluntas imperat intellectui apprehensionem circa principium sentiendi commune homini, & equo, iam supponitur intellectus cognoscens hoc principium commune; ergo iam saltem supponitur apprehendens tale principium: ergo iam supponitur construens vniuersale: ergo vniuersale nunquam fit Logica præceptis, vel si aliquando fit, illius effectio est superflua, cum iam supponatur factum ex alia apprehensione precedente actum imperij Logica præceptis directum. Respondeo actum voluntatis imperare in actu primo constructionem vniuersalis, seu principij communis omnium actuum sciendi, non verò hanc specialem constructionem vniuersalis, seu hoc speciale animal quod nondum intellectus agnouit, licet ex illo imperio hoc vniuersale speciale procedat, sicuti cum voluntas imperat intellectui inquisitionem rationum ad aliquam conclusionem probandam, & ex vi huius imperij intellectus inquirat, & hanc specialem inuenit rationem, quam nunquam intellectus in particulari apprehenderat. Ex quo fit non supponi ad illud imperium, ex quo procedit constructio huius vniuersalis animal, cognitionem aliquam de apprehensione speciali, per quam fit, neque de illius speciali obiecto, sed in communi de aliqua apprehensione, cuius specialem naturam nondum intellectus perspectam habebat. Sic contingit in omnibus sciendi instrumentis, quia antequam intellectus apprehendat in particulari demonstrationem aliquam, quæ concludatur hominem esse risibilem, eo ipso quod proponatur intellectui hoc obiectum, homo est risibilis, esse demonstrabile, voluntas imperare potest intellectui ut obiectum demonstret, quod præstabit intellectus per hanc numero demonstrationem, cuius principia ipse inquirat.

35

Obiicies primò: Simplex apprehensio est vnica simplex actus: sed vnica actus non est capax directionis: ergo simplex apprehensio non est capax directionis. Respondent nonnulli simplicem actum non esse capacem directionis ut opus artificiosum, bene tamen ut materiam ad opus artificiosum conducentem; ego verò hac solutione prædicto argumento satisfacere non possum, quia dixi simplicem apprehensionem dirigi ut opus in se artificiosum. Respondeo negando minorem, quia simplex actus conformis potest esse regulis artis, & ita potest regulis dirigi, quibus fit conformis. Neque obstat non posse malè fieri, quia directio non semper deseruit ut idem opus, quod posset malè fieri, rectè fiat, sed ut fiat opus intrinsecè rectum, quod sine directione, quoad substantiam non fieret: sed de hoc latius.

36

Obiicies secundò: Dialectica nullum tradit præceptum ad simplices apprehensiones eliciendas, neque illa docemur obiecta apprehendere: ergo Dialectica non respicit simplices apprehensiones tanquam proprium illarum obiectum. Respondeo Dialecticam non tradere præcepta ad apprehensiones faciendas præcisè, ut sunt cognitiones, sed quatenus sunt formæ constituentes vniuersale, vel illius effectiones, & quatenus sunt definitiones alicuius obiecti: docemur enim præceptis Logica quales debeant esse

apprehensiones, ut huiusmodi munera præstent, & quibus debemus uti ad definiendum diuidendum, quod sit per simplicem apprehensionem; ex vi cuius cognoscuntur distinctè obiecta, quæ antea instar vnus fuerant præcognita, & ad construendum vniuersale, quæ omnia ad Dialecticam, & ad sciendi modum spectant.

S. V.

An ens rationis sit obiectum Logica.

37
Frequens est in Thomistarum schola sententia, quæ docet obiectum Logica esse ens rationis. Ita sentire videtur D. Thom. 4. Metaphys. lect. 4. part. 2. quam sententiam illi adscribunt Sor. quest. 1. Proem. vbi citat alia loca S. Thom. Agid. Romanus initio Elench. Tol. quest. 5. proem. Fonf. lib. 2. Met. cap. 3. quest. 1. sect. 3. P. Rub. quest. 6. concl. 2. qui omnes vno Fonseca dempto S. Thomam sequuntur; eandem sententiam tenet Durandus in 1. dist. 33. quest. 1. num. 10. Cæterum P. Hurt. subiect. 1. & 2. præcipue à §. 53. optimè probat Angelici Doctoris mentem esse, obiectum Logica esse nostros formales conceptus, qui entia rationis dicuntur, quia efficienter ab intellectu procedunt, & in intellectu subsistent, & ab intellectu esse habent, ac proinde cum ratio pro intellectu sumatur, optimè nostræ ratiocinationes entia rationis dicuntur, quia à ratione, hoc est ab intellectu procedunt, & in ratione subsistant. In eodem sensu rectè interpretatur Aristotelem, & ferè omnes Doctores pro hac sententia supra citatos, quos legitime ab Hurtado exponi præcipue Angelicum Doctorem constabit legenti, testimonia ab ipso adducta, quæ omitto, quia apud ipsum facile videri possunt.

38
Obiectum Logica non esse ens rationis, hoc est ens ratione factum fert communis sententia, quam amplector iuxta doctrinam traditam, ex qua ita clarè intetur ut noua probatione non indigeat. Vnico verbo discursum infinuo: Obiectum Logica sunt operationes nostri intellectus: hæc non sunt entia facta sed realia, sed realiter ab intellectu producta, & in intellectu recepta: ergo obiectum Logica est aliquid reale & non ratione factum. Quod si dicas, præter operationes intellectus, quæ sunt reales, etiam entia rationis ad obiectum Logica spectare, facile viam hanc ex prædictis præcludam. Si ens rationis aliquo modo pertineret ad obiectum Logica, maxime quia est obiectum conceptuum formalium ad Logicam spectantium: Sed obiectum conceptuum formalium non est obiectum Logica; ergo nulla ratione entia rationis possunt ad obiectum Logica pertinere. Tradunt maiorem omnes, qui asserunt obiectum Logica esse ens rationis. Minorem ex professo supra probaui; obiecta enim conceptuum formalium sunt conceptus obiectiui, & hos non pertinere ad primarium Logica obiectum multis ostendi.

39
Ex hac doctrina totum sententiæ contrariæ fundamentum euertitur, sic enim illius propugnatores arguunt: Logica agit de definito, de genere, de differentia, & specie, & aliis secundis intentionibus. Sed definitum ut definitum, genus, differentia, & species sunt entia rationis: ergo agit de entibus rationis. Respondeo, Logicam primario non agere de definito ut definito, neque de genere, differentia, aut specie quatenus sunt obiecta facta à nostro intellectu, si verum est: hæc esse obiecta facta; sed de actibus, seu de operationibus, seu cognitionibus, quibus hæc obiecta finguntur, quas reales esse nemo ibit inficias, quia obiectum factum non potest fingi, nisi per realem cognitionem, ex vi cuius habet esse obiectiue in intellectu. Dixi non agere de his quatenus sunt obiecta facta, si talia esse verum est, quia existimo definitum ut definitum, genus, differentiam, & speciem esse entia realia, ac proinde etiam si Logica de his ageret, non ageret de obiectis factis. Hæc obiecta non esse facta, sed realia sic probabo. Definitum ut definitum tantum importat denominationem extrinsecam deriuatam à cognitione, in qua formaliter consistit definitio, seu à definitione formali: verbi gratia homo ut definitur dicit hominem ut cognitum ex vi cognitionis respondentis his vocibus animal rationale, quæ cognitio est formaliter definitio, & suum obiectum definitum denominat. Sed hæc extrinseca denominatio non est ens factum, sed ens reale indistinctum à subiecto denominato, & à forma denominante: